

Forfatter: Topsøe, Vilhelm

Titel: Udrag fra ANDRÆ

Citation: Topsøe, Vilhelm: "Udvalgte Skrifter", i Topsøe, Vilhelm: *Udvalgte Skrifter*, udg. af VILH. ANDERSEN ; HELGE TOPSØE-JENSEN , 1923, s. 349. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-topsoe01-shoot-idm140237635800400/facsimile.pdf> (tilgået 21. juni 2021)

Anvendt udgave: Udvalgte Skrifter

virkelig fremragende i sit Fag, er der ingen Tvivl om, og det er intet Under, at den Dannelsesform, han i en saa fremtrædende Grad repræsenterer, præger hans hele Væsen. Men en Mathematiker drager Grænsen mellem et rigtigt og et urigtigt Resultat med absolut Skarphed; Sandt og Falsk staar for ham Kridhvidt og Kulsort.

Men Andræ er en Mathematiker, foret med en Militær; han har Ret, det er Nummer Et, Nummer to: han vil lystres.

Intet Under, at han baade paa det Parlamentariskes og det Administratives Omraade faldt Folk noget for umedgørlig. Saa lidt som muligt er han anlagt til at transigere og akkordere, og det beder han sig fritagen for. Kan han faa det, som han vil, er det godt og bedst for Alverden, kan han ikke faa det, tager han sin Hat og gaar med et høfligt, men meget koldt Buk, der ikke opfordrer til at trække ham i Skjøderna.

Andræ blev i Ministeriet til 1858. Hans Udtræden betyder imidlertid noget Andet end en simpel Skilsmisse fra Magten, den indeholder i sig et Spørgsmaal af den allerstørste Vægt og Betydning, det nemlig: Havde det været muligt at bevare den da istandbragte Fællesforfatning for det danske Monarki?

Bevarelsen af Fællesforfatningen — hvilken Række af store Muligheder aabnes der ikke Udsigt til ved denne tilsyneladende saa klangløse statsretlige Formel? Den synes næsten at kunne have været den tørre Kvist, der aabnede Bjergets Side og lod Øjet skue mægtige Haller, fyldte med Skatte nok til syv Kongerigers Løsning. Fællesforfatningen bevaret, det betyder jo nemlig ikke blot en anden Danmarks Historie, det indeholder ogsaa Spørgsmaalet om, i hvilke Begivenheder den Verdensudvikling vilde have været at omsætte, som nu har ført fra Dannevirke over Sadowa til Sedan.

Det forekommer os, at fra hine Aar kan kun en politisk Drøm vise en lignende fantastisk gigantisk Indholdsrighed som hin saa formalistisk klingende Frase: det sidste franske Kejserdømmes Planer om et ved fransk-østerrigsk-engelsk Samvirken gjenoprettet Polen — en Luftspejling, glimrende som faa i den moderne Historie, og som for den politiske Romantiker, der træt vender sig bort fra den stenede Virke-